Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (veliko vijeće)

22. listopada 2013.*

„Povreda obveze države članice – Presuda Suda kojom utvrđuje povredu obveze – Nacionalni propisi koji predviđaju blokirajuću manjinu od 20 % za donošenje određenih odluka dioničara Volkswagen AG-a“

U predmetu C-95/12,

povodom tužbe zbog povrede obveze države članice na temelju članka 260. stavka 2. UFEU-a, podnesene 21. veljače 2012.,

Europska komisija, koju zastupaju E. Montaguti i G. Braun, u svojstvu agenata, sa stalnom adresom u Luxembourgu,

tužitelj,

protiv

Savezne Republike Njemačke, koju zastupaju T. Henze, J. Schwarze i J. Möller kao i J. Kemper, u svojstvu agenata,

tuženika,

SUD (veliko vijeće),

u sastavu: V. Skouris, predsjednik, K. Lenaerts, potpredsjednik, R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, L. Bay Larsen, E. Juhász, A. Borg Barthet, C. G. Fernlund, J. L. da Cruz Vilaça, predsjednici vijeća, A. Rosas, G. Arestis, A. Arabadjiev (izvjestitelj), C. Toader, E. Jarašiūnas i C. Vajda, suci,

nezavisni odvjetnik: N. Wahl,

tajnik: K. Malacek, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 12. ožujka 2013.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 29. svibnja 2013.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: njemački.

Presudu

1 Svojom tužbom Europska komisija od Suda zahtijeva da:

— utvrdi da, time što nije poduzela sve mjere kako bi postupila u skladu s presudom od 23. listopada 2007., Komisija/Njemačka (C-112/05, *Recueil* str. I-8995.) koja se odnosi na neusklađenost određenih odredbi Zakona o prijenosu udjela društva s ograničenom odgovornošću Volkswagenwerk u privatni sektor (Gesetz über die Überführung der Anteilsrechte an der Volkswagenwerk Gesellschaft mit beschränkter Haftung in private Hand) od 21. srpnja 1960. (BGBl. 1960 I, br. 39., str. 585. i BGBl. 1960 III, str. 641.-1.-1., u daljnjem tekstu: Zakon o VW-u) s pravom Unije, Savezna Republika Njemačka nije ispunila obveze koje ima na temelju članka 260. stavka 1. UFEU-a;

— naloži Saveznoj Republici Njemačkoj da Komisiji plati dnevnu novčanu kaznu u iznosu od 282.725,10 eura za svaki dan zakašnjenja da postupi u skladu s gore navedenom presudom Komisija/Njemačka, računajući od dana proglašenja presude u ovom predmetu sve dok ne postupi u skladu s navedenom presudom Komisija/Njemačka;

— naloži Saveznoj Republici Njemačkoj da Komisiji plati paušalni iznos koji je rezultat umnoška dnevnog iznosa od 31.114,72 eura i broja dana trajanja povrede, uključujući razdoblje između dana proglašenja gore navedene presude Komisija/Njemačka i dana donošenja presude u ovom predmetu ili datuma na koji je ta država članica prestala s povredom i

— naloži Saveznoj Republici Njemačkoj plaćanje troškova.

Okolnosti spora i presuda Komisija/Njemačka

2 U vrijeme donošenja Zakona o VW-u 1960. godine, Savezna Republika Njemačka i savezna zemlja Donja Saska bile su dva glavna dioničara Volkswagenwerk GmbH-a (u daljnjem tekstu Volkswagen), koje su svaka držale 20 % kapitala. Primjenom toga zakona, Volkswagen, društvo s ograničenom odgovornošću, postalo je dioničko društvo.

3 Njemačka savezna država kasnije je prodala svoj udjel u kapitalu toga društva, dok savezna zemlja Donja Saska i dalje, sa svoje strane, drži udjel od otprilike 20 %.

4 Članak 2. stavak 1. Zakona o VW-u, u verziji koja je prethodila proglašenju gore navedene presude Komisija/Njemačka, propisivao je da se pravo glasa dioničara koji je imatelj dionica čiji nominalni iznos prelazi petinu kapitala ograničava na broj glasova koji daje broj dionica s ukupnim nominalnim iznosom koji je jednak petini temeljnog kapitala.

5 Članak 4. navedenog zakona, naslovljen „Statut društva”, u verziji koja je prethodila proglašenju gore navedene presude Komisija/Njemačka, glasio je kako slijedi:

„1. Savezna Republika Njemačka i savezna zemlja Donja Saska ovlaštene su svaka imenovati dva člana nadzornog odbora dok god su dioničari tog društva.

[…]

3. Za odluke glavne skupštine za koje je na temelju Zakona o dioničkim društvima potrebna većina koja obuhvaća najmanje tri četvrtine temeljnog kapitala zastupljenog prilikom donošenja odluke, potrebna je većina veća od četiri petine temeljnog kapitala društva zastupljenog prilikom donošenja odluke.”

6 U svojoj gore navedenoj presudi Komisija/Njemačka, Sud je u točki 1. izreke presude proglasio i presudio:

„Održavajući na snazi članak 4. stavak 1., kao i članak 2. stavak 1. zajedno s člankom 4. stavkom 3. [Zakona o VW-u], Savezna Republika Njemačka povrijedila je obveze iz članka 56. stavka 1. UEZ-a."

7 Nakon te presude, Savezna Republika Njemačka donijela je Zakon o izmjenama Zakona o prijenosu udjela društva s ograničenom odgovornošću Volkswagenwerk u privatni sektor (Gesetz zur Änderung des Gesetzes über die Überführung der Anteilsrechte an der Volkswagenwerk Gesellschaft mit beschränkter Haftung in private Hand) od 8. prosinca 2008. (u daljnjem tekstu: Zakon o izmjenama Zakona o VW-u) koji je objavljen u Bundesgesetzblattu 10. prosinca 2008. (BGBl 2008. I br. 56., str. 2369.) i koji je stupio na snagu 11. prosinca 2008.

8 Ovaj zakon stavio je van snage, među ostalim, članak 2. i članak 4. stavak 1. Zakona o VW-u. Međutim, nisu donesene izmjene članka 4. stavka 3. Zakona o VW-u.

Predsudski postupak

9 Dopisom od 24. prosinca 2007., Komisija je od Savezne Republike Njemačke zatražila da je obavijesti o mjerama koje je poduzela ili namjerava poduzeti kako bi postupila u skladu s gore navedenom presudom Komisija/Njemačka.

10 Dopisom od 6. ožujka 2008., ta država članica odgovorila je da je savezno ministarstvo pravosuđa pripremilo nacrt zakona u svrhu izvršenja te presude i da je taj nacrt predmet dijaloga između predmetnih službi.

11 Komisija je 5. lipnja 2008., navedenoj državi članici poslala pismo opomene u kojem ju je pozvala da podnese svoja očitovanja u roku od dva mjeseca.

12 Istoga dana, Savezna Republika Njemačka poslala je Komisiji nacrt Zakona koji je odobrilo Vijeće ministara, namijenjen izvršenju gore navedene presude Komisija/Njemačka, navodeći da će zakonodavna procedura započeti bez odlaganja.

13 Komisija je 1. prosinca 2008. Saveznoj Republici Njemačkoj poslala obrazloženo mišljenje u kojem ju je pozvala da poduzme potrebne mjere za izvršenje presude u roku od dva mjeseca od primitka tog mišljenja.

14 Komisija je također utvrdila da iako nacrt zakona koji je namijenjen izvršenju gore navedene presude Komisija/Njemačka, predviđa stavljanje van snage članka 2. stavka 1. i članka 4. stavka 1. Zakona o VW-u, on, međutim, održava na snazi članak 4. stavak 3. tog Zakona. Ta institucija je dodala i da joj nije dostavljena nijedna informacija o izmjenama stavaka statuta koji odražavaju osporene odredbe Zakona o VW-u.

15 Dana 10. prosinca 2008. objavljen je Zakon o izmjeni Zakona o VW-u, čiji je sadržaj u bitnome ostao identičan onome navedenog nacrta.

16 Dopisom od 17. prosinca 2008. Savezna Republika Njemačka poslala je Komisiji prijedlog da pošalju zajednički zahtjev Sudu za tumačenje gore navedene presude Komisija/Njemačka, u skladu s člankom 43. Statuta Suda Europske unije i člankom 102. njegovog Poslovnika.

17 Kako Komisija nije prihvatila taj prijedlog, Savezna Republika Njemačka je dopisom od 29. siječnja 2009. odgovorila na obrazloženo mišljenje navodeći da nakon stupanja na snagu Zakona o izmjenama Zakona o VW-u, smatra da je u potpunosti izvršila gore navedenu presudu Komisija/Njemačka.

18 Komisija je 21. veljače 2012. podnijela ovu tužbu, smatrajući da je Savezna Republika Njemačka samo djelomično postupila u skladu s navedenom presudom.

O tužbi

Prigovor koji se odnosi na statut Volkswagena

Argumentacija stranaka

19 Komisija smatra da potpuno izvršenje gore navedene presude Komisija/Njemačka, mora sadržavati izmjenu ne samo Zakona o VW-u, nego i statuta Volkswagena. Naime, aktualna verzija navedenog statuta u svom članku 25. stavku 2. još uvijek sadrži odredbu koja se odnosi na smanjenu blokirajuću manjinu, koja u bitnome odgovara onoj propisanoj u članku 4. stavku 3. Zakona o VW-u. Osim toga, odredba koja se odnosi na ograničavanje prava glasa brisana je iz statuta tek tijekom mjeseca rujna 2009., tj. devet mjeseci nakon stavljanja van snage odgovarajuće odredbe Zakona o VW-u. Međutim, navodi i da je Sud u točki 26. svoje presude presudio da se gore spomenute statutarne odredbe, u pogledu slobodnog kretanja kapitala, trebaju smatrati nacionalnom mjerom.

20 Komisija s tim u vezi upozorava da je u slučajevima kada Sud ustanovi da država članica nije ispunila neku od obveza na temelju Ugovora, ta je država dužna, sukladno članku 260. stavku 1. UFEU-a „poduzeti potrebne mjere kako bi postupila sukladno presudi Suda". Budući da je javna vlast posredstvom savezne zemlje Donje Saske bila dioničar Volkswagena, imala je u tom svojstvu ne samo mogućnost, nego i dužnost predlaganja potrebnih izmjena u statutu ovog društva.

21 Savezna Republika Njemačka smatra da je prigovor koji se odnosi na izostanak izmjena statuta Volkswagena nedopušten, jer one nisu bile predmet spora u gore navedenoj presudi Komisija/Njemačka. Naime, u toj presudi Sud je ispitivao samo određene odredbe Zakona o VW-u.

22 U svakom slučaju, Volkswagen je društvo u privatnom vlasništvu i Savezna Republika Njemačka ne može se smatrati odgovornom za radnje i propuste toga društva, jer na temelju članka 119. stavka 1. točke 5. Zakona od 6. rujna 1965. o dioničkim društvima (Aktiengesetz) (BGBl. 1965 I, str. 1089.) koji je izmijenjen Zakonom o nadzoru i transparentnosti u poduzetničkom sektoru (Gesetz zur Kontrolle und Transparenz im Unternehmensbereich) od 27. travnja 1998. (BGBl. 1998 I, str. 786.), samo dioničari takvog društva mogu mijenjati njegov statut na glavnoj skupštini.

Ocjena Suda

23 Postupak predviđen u članku 260. stavku 2. UFEU-a treba se smatrati posebnim sudskim postupkom za izvršenje presuda Suda, drugim riječima, jednim od načina izvršenja (presuda od 12. srpnja 2005., Komisija/Francuska, C-304/02, *Recueil* str. I-6263., točka 92.). Stoga se u okviru tog postupka može postupati samo povodom povreda obveze države članice na temelju Ugovora koje Sud smatra utemeljenim na članku 258. UFEU-a (presuda od 10. rujna 2009., Komisija/Portugal, C-457/07, *Recueil* str. I-8091., točka 47.).

24 Međutim, u gore navedenoj presudi Komisija/Njemačka, Sud nije uopće ispitao proizlazi li povreda obveze Savezne Republike Njemačke na temelju UFEU-a iz statuta Volkswagena ili ne. Naime, predmet spora koji je doveo do te presude odnosio se isključivo na usklađenost određenih odredbi Zakona o VW-u s navedenim Ugovorom.

25 Suprotno onome što tvrdi Komisija, Sud je u točki 26. te presude ocijenio da se statut sam, kao takav, ne treba smatrati nacionalnom mjerom, nego da „čak i kada bi Zakon o VW-u […] trebao samo reproducirati sporazum koji bi se trebao okvalificirati kao ugovor privatnog prava, valja utvrditi da činjenica da je taj sporazum predmet Zakona dostaje da se on stoga, u pogledu slobodnog kretanja kapitala, može smatrati nacionalnom mjerom".

26 Stoga valja kao nedopušten odbaciti prigovor koji se odnosi na izostanak izmjene statuta Volkswagena.

Prigovor koji se odnosi na Zakon o VW-u

Argumentacija stranaka

27 Prema Komisiji, iz gore navedene presude Komisija/Njemačka proizlazi da smanjenje praga blokirajuće manjine, koje proizlazi iz članka 4. stavka 3. Zakona o VW-u, predstavlja zasebnu povredu članka 63. stavka 1. UFEU-a. Komisija tvrdi da nekoliko elemenata te presude potvrđuje taj zaključak, a osobito:

— činjenica, s jedne strane, da je Komisija iznijela tri različita prigovora, od kojih se jedan odnosio na smanjenje blokirajuće manjine uvedeno člankom 4. stavku 3. Zakona o VW-u, i, s druge strane, da nijedan od tih prigovora Sud nije odbio, što proizlazi iz točke 81. navedene presude;

— nalaganje Saveznoj Republici Njemačkoj da snosi sve troškove pokazuje da je Komisija uspjela u postupku po svim prigovorima zbog povrede članka 63. stavka 1. UFEU-a. Utvrđenje u točki 83. iste presude, prema kojoj je ta država članica izgubila u sporu „u bitnim navodima" zbog čega joj je naloženo snošenje troškova, može se prije pripisati odbijanju tužbe u dijelu u kojem se temeljila i na povredi slobode poslovnog nastana koje je utemeljeno u članku 49. UFEU-a;

— točke 48. i 50. gore navedene presude Komisija/Njemačka, iz kojih proizlazi da samo smanjenje praga za blokirajuću manjinu javnim tijelima koja su dioničari Volkswagena pruža mogućnost izvršavanja značajnog utjecaja na to društvo bez ulaganja koja nalaže opće pravo društava;

— točka 51. te presude gdje je Sud, navodeći da ograničavanje prava glasa „upotpunjava" pravni okvir stvoren smanjenjem praga za blokirajuću manjinu, smatrao da taj okvir, kao takav, tim javnim tijelima omogućava izvršavanje značajnog utjecaja na odluke navedenog društva s takvim smanjenim ulaganjem;

— korištenje, u točki 54. navedene presude, pojma „ograničenja" u množini kao i veznika „i" umjesto „zajedno s" za povezivanje članka 2. stavka 1. i članka 4. stavka 3. Zakona o VW-u, iz čega Komisija zaključuje da te dvije odredbe predstavljaju dva ograničenja koja su neovisna jedno o drugom.

28 Nadalje, iz povezanog čitanja točki 40., 41., 51., 52. i 72. do 81. gore navedene presude Komisija/Njemačka proizlazi da ograničenje prava glasa predviđeno člankom 2. stavkom 1. Zakona o VW-u samo po sebi također predstavlja neopravdano ograničenje slobodnog kretanja kapitala. Prema tome, ništa u toj presudi ne navodi na zaključak da bi Savezna Republika Njemačka mogla slobodno birati koje od te dvije odredbe želi staviti van snage kako bi postupila prema navedenoj presudi.

29 U vezi s izrekom gore navedene presude Komisija/Njemačka, Komisija smatra da se ona treba shvatiti u svjetlu obrazloženja te presude, a osobito gore navedene okolnosti.

30 Savezna Republika Njemačka smatra da iz točke 1. izreke navedene presude jasno proizlazi da povreda članka 63. stavka 1. UFEU-a, koju je Sud utvrdio, proizlazi iz članka 2. stavka 1. Zakona o VW-u „zajedno s" člankom 4. stavkom 3. toga Zakona. Slijedom toga povreda obveze koja je utvrđena u toj

istoj presudi proizlazi isključivo iz međusobnog djelovanja, s jedne strane, odredbe koja se odnosi na ograničavanje prava glasa, tj. članka 2. stavka 1. Zakona o VW-u, i, s druge strane, one koja se odnosi na smanjenu blokirajuću manjinu, tj. članak 4. stavak 3. Zakona o VW-u.

31 Taj zaključak je osobito potvrđen točkama 30., 43., 51., 54., 56. i 78. gore navedene presude Komisija/Njemačka.

32 Činjenica da je Saveznoj Republici Njemačkoj naloženo snošenje troškova nije mjerodavna jer se, kao što proizlazi iz točke 83. te presude, taj nalog temelji na utvrđenju da ta država članica „u bitnome" nije uspjela u svojim navodima.

Ocjena Suda

33 Na temelju članka 260. stavka 1. UFEU-a, ako Sud ustanovi da država članica nije ispunila obvezu koju ima na temelju Ugovorâ, ta država članica dužna je poduzeti potrebne mjere kako bi postupila sukladno presudi Suda.

34 Nakon proglašenja gore navedene presude Komisija/Njemačka i unutar roka koji je za to određen u obrazloženom mišljenju koje je dala Komisija u okviru ovog postupka, Savezna Republika Njemačka je stavila van snage članak 2. stavak 1. i članak 4. stavak 1. Zakona o VW-u. Međutim, održala je na snazi članak 4. stavak 3. tog Zakona.

35 U tim okolnostima treba odrediti je li država članica također bila dužna, na temelju članka 260. stavka 1. UFEU-a, staviti van snage ili izmijeniti i tu zadnju odredbu Zakona o VW-u, a kako bi u potpunosti postupila u skladu s gore navedenom presudom Komisija/Njemačka.

36 To bi bio slučaj da je Sud u toj presudi utvrdio povredu koja samostalno proizlazi iz članka 4. stavka 3. Zakona o VW-u.

37 U tom pogledu potrebno je pridati poseban značaj izreci navedene presude koja opisuje povredu koju je Sud utvrdio. U točki 1. navedene izreke, Sud je, odstupajući u tom pogledu od tužbe Komisije, proglasio i presudio da je, „održavajući na snazi članak 4. stavak 1., kao i članak 2. stavak 1. zajedno s člankom 4. stavkom 3. Zakona [o VW-u], Savezna Republika Njemačka povrijedila obveze koje ima na temelju članka [63. stavak 1. UFEU-a]."

38 Koristeći veznik „kao i" i izraz „zajedno s", Sud je s jedne strane razlikovao povredu koja proizlazi iz članka 4. stavka 1. Zakona o VW-u i one koja s druge strane proizlazi iz zajedničke primjene članka 2. stavka 1. i članka 4. stavka 3. tog Zakona.

39 Dakle, za razliku od povrede koja proizlazi iz članka 4. stavka 1. Zakona o VW-u, Sud nije utvrdio povredu koja bi proizlazila iz članka 4. stavka 3. tog Zakona, promatranog zasebno, nego samo što se tiče zajedničke primjene te odredbe s onom članka 2. stavka 1. Zakona o VW-u.

40 Ovaj zaključak je potvrđen obrazloženjima gore navedene presude Komisija/Njemačka, u svjetlu kojih se treba promatrati izreka iste (vidjeti presudu od 16. ožujka 1978., Bosch, 135/77, *Recueil,* str. 855., točku 4. i presudu od 29. lipnja 2010., Komisija/Luksemburg, C-526/08, *Recueil*, str. I-6151., točku 29.).

41 U tom pogledu proizlazi, kao prvo, iz točke 30. te presude da je Sud odlučio zajednički razmotriti prigovore koji se odnose na neusklađenost članka 2. stavka 1. i članka 4. stavka 3. Zakona o VW-u s člankom 63. stavkom 1. UFEU-a, ne samo zbog argumentacije stranaka, nego i zbog „kumuliranih učinaka koje [ove] dvije odredbe proizvode".

42 Kao drugo, u točki 43. iste presude, Sud je naglasio da treba ispitati učinke ograničavanja prava glasa koje je propisano u članku 2. stavku 1. Zakona o VW-u „u vezi sa zahtjevima koji su propisani u članku 4. stavku 3. [tog] Zakona”.

43 Kao treće, nakon što je u točki 50. navedene presude utvrdio da članak 4. stavak 3. Zakona o VW-u stvara sredstvo koje javnim tijelima omogućava da sa znatno nižim ulaganjem koje ne udovoljava odredbama općeg prava društava osiguraju blokirajuću manjinu posredstvom koje se mogu suprotstaviti važnim odlukama, Sud je, u točki 51. te presude utvrdio da ograničavanjem prava glasa, također na 20 %, članak 2. stavak 1. Zakona o VW-u „upotpunjava pravni okvir koji tim javnim tijelima omogućava da s takvim, znatno umanjenim ulaganjem izvršavaju značaj utjecaj”.

44 Kao četvrto, Sud je utvrdio, u točki 56. iste presude da „kombinacija članaka 2. stavak 1. i 4. stavak 3. Zakona o VW-u predstavlja ograničenje kretanja kapitala u smislu članka [63. stavak 1. UFEU-a]”. To utvrđenje u suprotnosti je s onim koje je navedeno u točki 68. te presude, a prema kojoj „članak 4. stavak 1. Zakona o VW-u predstavlja ograničenje kretanja kapitala u smislu članka [63. stavka 1. UFEU-a]”.

45 Obrazloženja gore navedene presude Komisija/Njemačka, dakle potvrđuju zaključak iz točke 1. izreke te presude prema kojoj povreda koju je utvrdio Sud ne proizlazi iz članka 4. stavka 3. tog Zakona, promatranog zasebno, nego zajedno s odredbom iz članka 2. stavka 1. Zakona o VW-u.

46 Nijedan od prigovora koji je istakla Komisija ne može dovesti u pitanje ovaj zaključak.

47 Kao prvo, tumačenje koje Komisija daje točkama 48. i 50. gore navedene presude Komisija/Njemačka, temelji se na djelomičnom shvaćanju te presude, koje ne vodi računa ni o temeljnoj povezanosti između različitih stavaka iste, ni o cjelokupnosti i međusobnoj povezanosti obrazloženja iste. Naime, istaknuvši u točki 50. te presude, da članak 4. stavak 3. Zakona o VW-u „stvara […] sredstvo koje javnim tijelima omogućava da sa znatno nižim ulaganjem koje ne udovoljava odredbama općeg prava društava osiguraju blokirajuću manjinu posredstvom koje se mogu suprotstaviti važnim odlukama”, Sud se nije nijednom oglasio o pitanju krši li ta odredba ili ne, sama po sebi članak 63. stavka 1. UFEU-a, suprotno onome što navodi Komisija. Ta točka se uostalom uklapa u rasuđivanje zacrtano prethodnim točkama te presude, gdje je Sud, u točkama 30. i 43., pojasnio da treba ispitati članak 2. stavak 1. Zakona o VW-u „u vezi s” člankom 4. stavkom 3. tog Zakona, osobito zbog njihovih „kumuliranih učinaka”. Što se tiče točke 48. navedene presude, na koju se Komisija također poziva, dovoljno je istaknuti da sadrži samo jedno, isključivo činjenično, utvrđenje, prema kojem su „u vrijeme donošenja Zakona o VW-u 1960. godine Savezna država i savezna zemlja Donja Saska bile dva glavna dioničara Volkswagena, društva koje je upravo bilo privatizirano, u kojem je svaka posjedovala 20 % kapitala”.

48 Kao drugo, točku 51. gore navedene presude Komisija/Njemačka treba svakako shvatiti u svjetlu preostalog dijela presude. Dakle, utvrdivši da ograničenje prava glasa „upotpunjava” pravni okvir koji tim javnim tijelima omogućava da s umanjenim ulaganjem izvršavaju značajan utjecaj na odluke koje donosi Volkswagen, Sud je naglasio međusobno nadopunjavanje članka 2. stavka 1. i članka 4. stavka 3. Zakona o VW-u, a ne samostalne učinke te zadnje odredbe, suprotno onome što tvrdi Komisija.

49 Kao treće, ta institucija ne može, iz samog korištenja pojma „ograničenja” u množini ili veznika „i” u točki 54. navedene presude zaključiti da članak 2. stavak 1. i članak 4. stavak 3. Zakona o VW-u predstavljaju dva ograničenja slobodnog kretanja kapitala koja su neovisna jedno o drugom. Naime, Sud je u istoj točki istaknuo da te dvije odredbe stvaraju „sredstvo” kojim se izravnim investitorima može ograničiti mogućnost sudjelovanja u društvu u pogledu stvaranja ili održavanja trajnih i izravnih ekonomskih veza s njime, a koja bi im omogućila učinkovito sudjelovanje u njegovom upravljanju ili

nadzoru. Uostalom, u točki 56. iste presude, Sud je zaključio da „zajednička primjena članka 2. stavka 1. i članka 4. stavka 3. Zakona o VW-u predstavlja ograničenje kretanja kapitala u smislu članka 56. stavka 1. UEZ-a”.

50 Kao četvrto, iako u točki 81. gore navedene presude Komisija/Njemačka Sud doduše jest prihvatio prigovore koje je istakla Komisija vezano za povredu članka 63. stavka 1. UFEU-a, ta okolnost ne može, u nedostatku izričitog suprotnog navoda, biti izjednačena s utvrđenjem Suda prema kojem članak 4. stavak 3. Zakona o VW-u predstavlja, sam po sebi, ograničenje slobodnog kretanja kapitala.

51 Peto, činjenica da je Sud Saveznoj Republici Njemačkoj naložio snošenje svih troškova ne može poduprijeti teoriju koju iznosi Komisija. Takav je nalog bio opravdan, kako proizlazi iz točke 83. te presude, utvrđenjem prema kojem ta država članica nije uspjela „u bitnim navodima”.

52 Stoga, je stavljanjem van snage s jedne strane članka 4. stavka 1. Zakona o VW-u i, s druge strane, članka 2. stavka 1. tog Zakona, čime je prekinula međusobno djelovanje te zadnje odredbe i članka 4. stavka 3. navedenog Zakona, Savezna Republika Njemačka ispunila, u propisanim rokovima, svoje obveze na temelju članka 260. stavka 1. UFEU-a.

53 Stoga valja odbiti taj prigovor, a posljedično i tužbu u cijelosti.

Troškovi

54 Na temelju članka 138. stavka 1. Poslovnika, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove. Budući da je Savezna Republika Njemačka postavila zahtjev da se Komisiji naloži snošenje troškova i da ona nije uspjela u postupku, Komisiji se nalaže snošenje troškova.

Slijedom navedenog, Sud (veliko vijeće) proglašava i presuđuje:

1. **Tužba se odbija.**

2. **Europskoj komisiji se nalaže snošenje troškova.**

Potpisi